

УДК 811.111'38:821.111

Чуттєво-поняттєвий складник концептуальної бінарної опозиції ЛЮДИНА – ТЕХНІКА у творчості Рея Бредбері

Подсевак К. С.

викладач кафедри англійської мови факультету перекладознавства Київського національного лінгвістичного університету; e-mail: 29tikaol@gmail.com; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2114-4471>;
GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com/citations?view_op=new_articles&hl=ru&imq=Kateryna+Podsievak#;
RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Kateryna_Podsievak
(Київ)

Статтю присвячено вивченню чуттєво-поняттєвого складника концептуальної бінарної опозиції ЛЮДИНА – ТЕХНІКА у творчості Рея Бредбері. Актуальність теми зумовлено незгасаючим інтересом науковців до вивчення бінарної опозиції, а також тим фактом, що двоїстість сприйняття навколишнього світу призводить до того, що письменники, серед яких і Рей Бредбері, які замислюються над духовними цінностями людства та сутністю оточуючого всесвіту, вдаються до бінарних опозицій як засобу передати своє ставлення до них. У ході дослідження визначено теоретичні передумови подвійності людського сприйняття; досліджено методологію фреймового аналізу концептів як членів бінарної опозицій та характеристику концептів ЛЮДИНА і ТЕХНІКА як опозицій у творчості Рея Бредбері. Дослідження демонструє, що існування бінарних опозицій у художньому тексті зумовлене самою природою літературної творчості. Бінарна опозиція у художньому тексті наповнюється чуттєво-поняттєвим змістом, а отже аналіз бінарних опозицій у творчості окремого письменника дозволяє визначити особливості його світосприйняття та глибше пізнати його картину світу. Бінарні опозиції реалізуються у вигляді опозиції концептів як базових одиниць мисленнєвого коду людини з відносно упорядкованою внутрішньою структурою. Вивчення концептів відбувається через побудову фреймів як засобу узагальненої візуальної схематизації концепту, який розглядається та моделюється на матеріалі відповідних джерел, зібраних у єдину систему дослідницько-ілюстративних ресурсів, та їх графічної репрезентації, яка дозволяє унаочнити складові кожного концепту та здійснити аналіз параметрів, за якими такі концепти протиставляються автором художнього твору. Виявлено, що бінарна опозиція ЛЮДИНА – ТЕХНІКА у творах Рея Бредбері реалізується як опозиція ключових слотів даних концептів та може сприйматися як пряме протиставлення таких слотів, як живий – неживий на основі особливостей функціонування, почуття – бездушність на основі здатності до емоційного сприйняття дійсності, цікавість – статичність на основі здатності до пізнання навколишнього світу та ТВОРЧІСТЬ – ХИЖІСТЬ як основні цілі людини і техніки.

Ключові слова: бінарна опозиція, концепт, людина – техніка, наукова фантастика, Рей Бредбері, фрейм.

Подсевак Е. С. Чувственно-понятийная составляющая концептуальной бинарной оппозиции ЧЕЛОВЕК – ТЕХНИКА в творчестве Рея Бредбери. Стаття посвящена изучению чувственно-понятийной составляющей концептуальной бинарной оппозиции ЧЕЛОВЕК – ТЕХНИКА в творчестве Рея Бредбери. Актуальность темы обусловлена неугасающим интересом ученых к изучению бинарной оппозиции, а также тем фактом, что двойственность восприятия окружающего мира приводит к тому, что писатели, среди которых и Рей Бредбери, которые задумываются над духовными ценностями человечества и сущности окружающего вселенной, прибегают к бинарным оппозициям как средству передать свое отношение к ним. В ходе исследования определены теоретические предпосылки двойственности человеческого восприятия; исследовано методологию фреймового анализа концептов как членов бинарной оппозиции и представлена характеристика концептов ЧЕЛОВЕК и ТЕХНИКА как оппозиций в творчестве Рея Бредбери. Исследование показывает, что существование бинарных оппозиций в художественном тексте обусловлено самой природой литературного творчества. Бинарная оппозиция в художественном тексте наполняется чувственно-понятийным содержанием, а следовательно анализ бинарных оппозиций в творчестве отдельного писателя позволяет определить особенности его мировосприятия и глубже познать его картину мира. Бинарные оппозиции реализуются в виде оппозиции концептов как базовых единиц мыслительного кода человека с относительно упорядоченной внутренней структурой. Изучение концептов происходит путем построения фреймов как средства обобщенной визуальной схематизации концепта, который рассматривается и моделируется на материале соответствующих источников, собранных в единую систему исследовательско-иллюстративных ресурсов, и их графической репрезентации, которая позволяет представить наглядно составляющие каждого концепта и осуществить анализ параметров, по которым такие концепты противопоставляются автором художественного произведения. Выведено, что бинарная

опозиція ЧЕЛОВЕК – ТЕХНИКА в произведениях Рэя Брэдбери реализується як опозиція ключевих слотов даних концептів и может восприниматься как прямое противопоставление таких слотов, как ЖИВОЙ – НЕЖИВОЙ на основе особенностей функционирования, ЧУВСТВА – БЕЗДУШИЕ на основе способности к эмоциональному восприятию действительности, ИНТЕРЕС – СТАТИЧНОСТЬ на основе способности к познанию окружающего мира и ТВОРЧЕСТВО – ХИЩНОСТЬ как основные цели человека и техники.

Ключевые слова: бинарная опозиция, концепт, ЧЕЛОВЕК – ТЕХНИКА, научная фантастика, Рэй Брэдбери, фрейм.

Podsievak K. Sensual and conceptual component of the conceptual binary opposition HUMAN BEING – TECHNOLOGY in the works by Ray Bradbury. The article is focused on the study of the sensual and conceptual component of the conceptual binary opposition HUMAN BEING – TECHNOLOGY in Ray Bradbury's works. The relevance of the research is based on the constant interest of the scientists in the study of binary opposition. The duality of world perception results in writers' (including Ray Bradbury) using binary oppositions as a means of conveying their own attitude to the spiritual values on mankind and the very sense of the world. The research identifies the theoretical prerequisites for the duality of human perception; reveals the methodology of frame analysis of concepts as members of binary oppositions; investigates the characteristics of concepts HUMAN BEING and TECHNOLOGY as oppositions in Ray Bradbury's works. The study shows that binary oppositions in the fictional text are preconditioned by the very nature of fiction. Binary oppositions in the fictional text have sensual and conceptual content, thus, the analysis of binary oppositions in the works of a writer gives the opportunity to identify the peculiarities of the writer's worldview and to understand it in a more profound way. Binary oppositions are realized in the form of opposition of concepts as basic units of the cognitive code of humans with a relatively ordered internal structure. The study of concepts is carried out through the construction of frames as a means of generalized visual concept scheme. It is based and modeled on the relevant sources, collected in a single system of research and illustrative resources, and their graphical representation. This gives the possibility to identify the components of each concept and to analyze the parameters which the author considers to oppose the concepts. It is revealed that the binary opposition HUMAN BEING – TECHNOLOGY in Ray Bradbury's works is represented as an opposition of the key slots of these concept. Thus, it can be considered as a direct opposition of such slots as: ANIMATE – INANIMATE on the basis of functioning; FEELING – INSENSIBILITY on the basis of emotional capability of the world perception; INTEREST – STATIVITY on the basis of the cognitive abilities, and CREATIVITY – PREDATION on the basis of the principle aim of a human being and technology.

Keywords: binary opposition, concept, HUMAN BEING – TECHNOLOGY, science fiction, Ray Bradbury, frame.

1. Вступ.

Постановка проблеми. Бинарна модель світу є спільною для людства психологічною основою сприйняття дійсності, і саме опозиція стає найважливішою моделлю її інтерпретації [3, с. 3]. Існування бинарних опозицій у художньому тексті зумовлене самою природою літературної творчості. Бинарна опозиція є концептуальним явищем; у художньому тексті вона додатково проявляється на основі протиставлення понять, наповнених чуттєво-поняттєвим змістом, а отже, аналіз бинарних опозицій у творчості окремого письменника дозволяє визначити особливості його світосприйняття та глибше пізнати його картину світу.

Актуальність теми дослідження зумовлена незгасаючим інтересом науковців до явища бинарної опозиції та доцільністю вивчення опозиції ЛЮДИНА – ТЕХНІКА у творчості Рея Бредбері з огляду на специфічне сприйняття науково-технічного прогресу письменником та тематикою його творів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Бинарні опозиції на сучасному етапі розвитку лінгвістики знайшли досить широке відображення у науковій літературі [1; 2; 3; 5; 9; 11]. З огляду на те, що початковий характер діалектичних уявлень про світоустрій є двоїстим, цілком зрозуміло є прихильність письменників, таких, як відомий американський письменник Рей Бредбері, які замислюються над духовними цінностями людства та сутністю оточуючого всесвіту, до бинарних опозицій як засобу передати своє ставлення до них.

Творчість Рея Бредбері проникнута протестом проти бездуховності «цивілізації споживання» з її гіпертрофовано розвиненою технікою, яка стала компонентом деградуючої масової культури, пригнічуючи людську індивідуальність. Фантастика Бредбері не концентрується на перевагах досягнень науки і техніки як таких. Для автора головне – морально-психологічні наслідки технічного прогресу, що зумовлює можливість протиставлення людини і техніки у творчості письменника. Саме протиставлення, бинарна опозиція ЛЮДИНА – ТЕХНІКА займає одну із ключових ролей у науково-фантастичній прозі автора. При цьому очевидно, що на сучасному етапі творчість Рея Бредбері та функціонування у ній бинарної опозиції ЛЮДИНА – ТЕХНІКА знайшла у лінгвістиці недостатнє відображення.

Мета статті – вивчити чуттєво-поняттєві складові концептів ЛЮДИНА та ТЕХНІКА у творчості Рея Бредбері з огляду на можливість виявлення слотів для порівняння концептів як членів бинарної опозиції у творчості Рея Бредбері.

У ході дослідження було вирішено такі взаємопов'язані **завдання**: визначення теоретичних передумов подвійності людського сприйняття; дослідження методології фреймового аналізу концептів як членів бинарної опозицій та характеристика концептів ЛЮДИНА і ТЕХНІКА як опозицій у творчості Рея Бредбері.

2. Фреймова структура чуттєво-поняттєвого складника концептуальної бинарної опозиції ЛЮДИНА – ТЕХНІКА у творчості Рея Бредбері.

Об'єктом дослідження є концепти людина і техніка як члени бінарної опозиції у творчості Рея Бредбері.

Предмет дослідження – фреймова структура чуттєво-поняттєвого складника концептів людина і техніка у творчості Рея Бредбері, що містять протилежні слоти, які дають можливість здійснити порівняльний аналіз представлених концептів.

Теоретичні основи дослідження. Подвійність людського сприйняття має генетичний характер. Ці опозиції вийшли з природних структур симетрії і асиметрії й генетично закріпились на найбільш ранніх стадіях антропогенезу. Н. С. Трубецький, засновник теорії бінарних опозицій, зазначав, що бінарність сприйняття навколишнього світу обумовлена вже суто фізіологічними причинами, насамперед тим, що мозок людини розділений на дві півкулі, кожна з яких виконує свою функцію; людина має два ока, два вуха, дві ніздрі, дві руки і дві ноги. Він указував, що «дві речі можуть відрізнитися одна від одної лише у випадку, коли вони протиставлені одна одній, іншими словами, лише коли між ними існують відношення протиставлення, або опозиції» [11, с. 36–37].

Нейропсихологи Дж. Д. Вуд і Дж. Петрілієрі указують на те, що дослідження у сфері неврології людських емоцій висвітлили природу цієї властивої людині дуалістичної психологічної картини [16, с. 31]. Зокрема, за даними Дж. Леду, будь-який стимул, що надходить у нашу центральну нервову систему, негайно передається в двох напрямках. Один напрямок робить інформацію доступною для кори головного мозку, яка здійснює когнітивну, логічну обробку і точне розпізнавання. Другий шлях переносить інформацію до мигдалеподібного тіла, крихітної, але важливої підкоркової структури, опосередковуючи емоційну реакцію на об'єкт. Кора і мигдалеподібне тіло активуються приблизно одночасно. Проте, саме мигдалеподібне тіло вирішує, подобається нам цей об'єкт, чи ні (і часто ініціює поведінкову реакцію), перш ніж корі навіть удається «зрозуміти», чим є об'єкт насправді, і задовго до того, як людина переходить до свідомого мислення або свідомого почуття [13, с. 53; 14, с. 265]. Іншими словами, наш мозок дає емоційний «ярлик» кожному об'єкту, сприймаючи його як «хороший» або «поганий» ще до того, як ми усвідомлюємо, чим саме є цей об'єкт [16, с. 31].

На думку В. Г. Таранця, дуалістичне світосприйняття є характерним для людини споконвіку [10, с. 22], а століття науково-технічного прогресу, за В. Г. Баранцевим, сформували у свідомості людства схильність до аналізу, що починається з розрізнення, зіставлення, протиставлення, і число елементів в окремому акті може бути різним. Найпростіший варіант такого розрізнення – дихотомія, розщеплення на дві частини, що стає причиною появи бінарних опозицій, діад. Такий спосіб

сприймання навколишнього світу став домінуючим [1, с. 6], однак біполярність часто не проявляється у своєму крайньому, «чистому» вигляді як жорстка двоїста структура. Людське рефлектує свідомість збагачує дану схему [9, с. 9].

Філософська значимість ідеї про бінарну інтерпретацію світу людиною полягає в тому, що в бінарній організації світу первісною людиною був знайдений готовий графарет, яким вона користувалася при класифікації явищ та образів зовнішнього світу [2, с. 56]. Сприйняття й усвідомлення предмета (ідеального чи реального) як поєднаних протилежностей, що водночас борються, було стабільним фактом в історії європейської філософсько-діалектичної культури (античної, доби Відродження, класичної, марксистської, післякласичної) [5, с. 15].

Літературознавці досить активно використовують поняття «бінарна опозиція» при описі внутрішньо суперечливих художніх явищ [9, с. 10]. Бінарні опозиції реалізуються як опозиції концептів. Концепт розглядається як дискретне ментальне утворення, базова одиниця мисленнєвого коду людини з відносно упорядкованою внутрішньою структурою, що складає результат пізнавальної (когнітивної) діяльності особистості та суспільства, несучи комплексну, енциклопедичну інформацію про певний предмет або явище, про інтерпретацію даної інформації суспільною свідомістю та про відношення суспільної свідомості до даного явища або предмета [7, с. 34].

Одним із провідних напрямків сучасних когнітивних досліджень є вивчення структурованих знань, що подаються у вигляді особливих когнітивних моделей – фреймів. У рамках поточного дослідження фрейм використовується як засіб узагальненої візуальної схематизації концепту, який розглядається та моделюється на матеріалі відповідних джерел, зібраних у єдину систему дослідницько-ілюстративних ресурсів [8, с. 69].

Фрейми розуміються як різновиди концептів [8, с. 69]. Будь-який фрейм графічно репрезентується як мережа вузлів та зв'язків між вузлами [4, с. 243; 15, с. 212]. Образ перекидає місток між логічним науковим поняттям як знанням про денотат, максимально абстрагованим від його численних конкретних референтів, і повсякденним поняттям, що наближається до уявлення за розмаїттям конкретних чуттєво сприйраних ознак референта [6, с. 95], отже, саме образна складова концепту дозволяє визначити його чуттєво-поняттєві показники у текстах художньої літератури.

Методи дослідження включають методіку фреймового аналізу концептів та їх подальше зіставлення з метою узагальнення результатів. У процесі художньої концептуалізації фрейми заповнюються фактами, дійсними для конкретної практичної ситуації, що вербалізуються конкретними лексичними та лексико-стилістичними мовними одиницями, тому

слоти концептів ЛЮДИНА та ТЕХНІКА у дослідженні виділено на основі аналізу змісту аналізованих текстових фрагментів, які передають образи людини та техніки у творах письменника, з урахуванням можливості їх зіставлення або протиставлення.

Практичні результати. У статті розглядається зміст понять ЛЮДИНА та ТЕХНІКА на прикладі твору Рея Бредбері «451 градус за Фаренгейтом». Ключові слоти концепту ЛЮДИНА, на яких будується його опозиція із концептом ТЕХНІКА, представлено на рис. 1.

Зокрема, слот живий концепту ЛЮДИНА у творчості Рея Бредбері реалізується через зображення діяльній природи людини, її змінності, творчої діяльності: *And as many times he came out of the house and Clarisse was there somewhere in the world. Once he saw her shaking a walnut tree, once he saw her sitting on the lawn knitting a blue sweater, three or four times he found a bouquet of late flowers on his porch, or a handful of chestnuts in a little sack, or some autumn leaves neatly pinned to a sheet of white paper and thumb-tacked to his door* [12, с. 11]. Слот живий також представлено через нерозривний зв'язок людини з природою, їх єдність, пізнання людиною природи протягом її життя: *Let's talk about something else. Have you ever smelled old leaves? Don't they smell like cinnamon? Here. Smell* [12, с. 13].

Саме зі слотом ЖИТТЯ пов'язані всі інші слоти концепту ЛЮДИНА. Зокрема, слот почуття вербалізується через номінацію конкретних почуттів (*"Why is it," he said, one time, at the subway entrance, "I feel I've known you so many years"* [12, с. 13]; *Montag stood, letting the fears pass, by the drop-hole* [12, с. 12]; *"Because I like you," she said, "and I don't want anything from you. And because we know each other"* [12, с. 13]; *Only the man with the Captain's hat and the sign of the Phoenix on his hat, at last, curious, his playing cards in his thin hand, talked across the long room* [12, с. 12]), зовнішніх ознак переживання людиною почуттів (*The Hound half rose in its kennel and looked at him with green-blue neon light flickering in its suddenly activated eyebulbs. It growled again, a strange rasping combination of electrical sizzle, a frying sound, a scraping of metal, a turning of cogs that seemed rusty and ancient with suspicion. "No, no, boy," said Montag, his heart pounding* [12, с. 12]; *He stepped off in the half-lit deck of the upper level. He was trembling and his face was green-white* [12, с. 12]), дій, викликаних цими почуттями (*Montag touched the muzzle... The Hound growled. Montag jumped back* [12, с. 12]), а також образних номінацій почуттів (*The room was blazing hot, he was all fire, he was all coldness; they sat in the middle of an empty desert with three chairs and him standing, swaying, and him wait-*

ing for Mrs. Phelps to stop straightening her dress hem and Mrs. Bowles to take her fingers away from her hair [12, с. 47]).

Слот ЦІКАВІСТЬ реалізується, у першу чергу, через лексичні одиниці, що номінують процес мислення: *But Montag did not move and only stood thinking of the ventilator grille in the hall at home and what lay hidden behind the grille* [12, с. 12]. ЦІКАВІСТЬ реалізується через прагнення людини до відкриттів, навіть якщо ці відкриття стосуються буденного

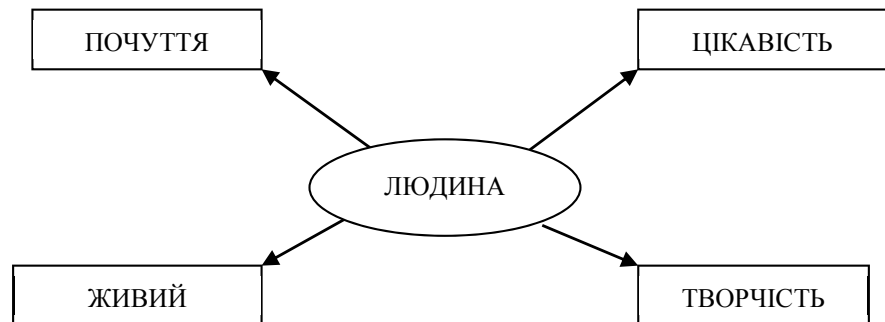

Рисунок 1. Ключові слоти концепту ЛЮДИНА у творчості Рея Бредбері

життя: *One time, when he was a child, in a power-failure, his mother had found and lit a last candle and there had been a brief hour of rediscovery, of such illumination that space lost its vast dimensions and drew comfortably around them, and they, mother and son, alone, transformed, hoping that the power might not come on again too soon...* [12, с. 3].

Слот ТВОРЧИСТЬ концепту ЛЮДИНА реалізовано через зв'язок людини з її творами, зокрема, книгами: *A fountain of books sprang down upon Montag as he climbed shuddering up the sheer stair-well* [12, с. 17]. Саме книга як прояв творчої природи людини наділяється в романі майже властивостями живої істоти, вона є одним із персонажів твору.

Ключові слоти концепту ТЕХНІКА, на яких будується його опозиція із концептом ЛЮДИНА, представлено на рис. 2.

Ключовим слотом концепту ТЕХНІКА постає слот НЕЖИВИЙ, що, зумовлено прямою характеристикою техніки словом *dead*: *"Hello," whispered Montag, fascinated as always with the dead beast, the living beast* [12, с. 11]. Слот НЕЖИВИЙ демонструється також через опис складових механічних творінь, які складаються із шестерінь та металевих деталей, які, до того ж, потенційно можуть зашкодити людині: *Three seconds later the game was done, the rat, cat, or chicken caught half across the areaway, gripped in gentling paws while a four-inch hollow steel needle plunged down from the proboscis of the Hound to inject massive jolts of morphine or procaine* [12, с. 11].

Слот БЕЗДУШНІСТЬ реалізується в тому, що механічні творіння представлені у творах Рея Бредбері

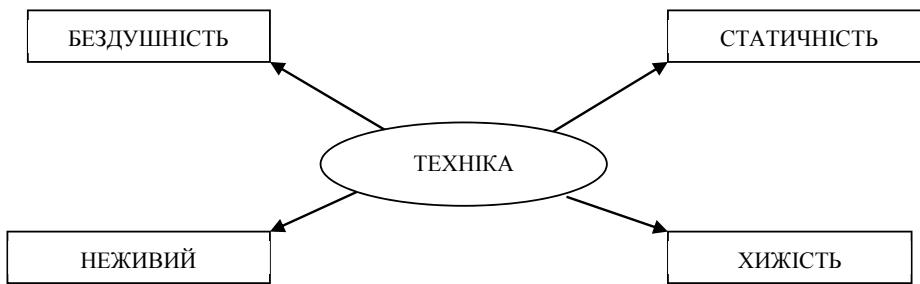

Рисунок 2. Ключові слоти концепту ТЕХНІКА у творчості Рея Бредбері

у протиставленні їх характеристик базовим характеристикам людини: *The Mechanical Hound slept but did not sleep, lived but did not live in its gently humming, gently vibrating, softly illuminated kennel back in a dark corner of the firehouse* [12, с. 11].

Наявність слота СТАТИЧНІСТЬ, у першу чергу, пов'язана з тим, що техніка – це перелік закладених у неї функцій, які не розвиваються: *Come off it. It doesn't like or dislike. It just "functions". It's like a lesson in ballistics* [12, с. 12]. Всі «людські» характеристики техніки у творах Рея Бредбері обумовлені особливостями її створення, наприклад, пам'ять описується як набір хімічних елементів, які завжди можна відтворити, тобто, однакових «пам'ятей» може бути безліч: *It would be easy for someone to set up a partial combination on the Hound's "memory," a touch of amino acids, perhaps* [12, с. 12]. Коли Монтег знаходить свою дружину, яка намагалася покінчити з собою, в його уяві постає ідея про техніку як прив'язку до чогось несправжнього: *His wife stretched on the bed, uncovered and cold, like a body displayed on the lid of a tomb, her eyes fixed to the ceiling by invisible threads of steel, immovable* [12, с. 5]. Слот СТАТИЧНІСТЬ у цьому випадку вербалізовано через опис того, що, коли людина повністю покладається на техніку, розвиток її внутрішньої природи призупиняється.

Слот ХИЖІСТЬ у творах Рея Бредбері передається через уподібнення техніки хижій тварині: *The dim light of one in the morning, the moonlight from the open sky framed through the great window, touched here and there on the brass and the copper and the steel of the faintly trembling beast* [12, с. 11]. Всі рухи такої тварини

покликані забезпечувати швидку атаку супротивника, потенційно – людини (*Light flickered on bits of ruby glass and on sensitive capillary hairs in the nylon-brushed nostrils of the creature that quivered gently, gently, gently, its eight legs spidered under it on rubber-padded paws* [12, с. 11]), а головна мета такої техніки – вполювати жертву (*At night when things got dull, which was every night, the men slid down the brass poles, and set the ticking combinations of the olfactory system of the Hound and let loose rats in the firehouse area-way, and sometimes chickens, and sometimes cats that would have to be drowned anyway, and there would be betting to see which the Hound would seize first* [12, с. 11]).

3. Висновки.

Бінарна опозиція ЛЮДИНА – ТЕХНІКА у творах Рея Бредбері реалізується як опозиція ключових слотів даних концептів та може сприйматися як пряме протиставлення цих слотів: 1) ЖИВИЙ – НЕЖИВИЙ, коли людина представляється живою динамічною істотою, а техніка – мертвим набором функцій; 2) ПОЧУТТЯ – БЕЗДУШНІСТЬ, оскільки у творах Рея Бредбері людина часто репрезентується через її почуття і переживання, у той час, як автор наголошує на тому, що техніка не має почуттів і виконує лише ті дії, на які її запрограмовано; 3) ЦІКАВІСТЬ – СТАТИЧНІСТЬ, перша з яких проявляється як зацікавленість людини у пізнанні оточуючого її світу, друга – як відсутність будь-якого розвитку техніки; 4) ТВОРЧІСТЬ – ХИЖІСТЬ як основні цілі людини і техніки: людина покликає змінювати світ через його творче сприйняття, а техніка представляє цьому загрозу, ігноруючи творчі пориви та загрожуючи творчій людині.

Перспективним напрямом подальших досліджень є створення фреймової структури концептів ЛЮДИНА та ТЕХНІКА у творах Рея Бредбері з метою визначення максимальної кількості критеріїв, за якими вони протиставляються або зіставляються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баранцев Р. Г. Становление тринитарного мышления. Москва – Ижевск: НИЦ «Регулярная и хаотическая динамика», 2005. 101 с.
2. Верстин И. С. Первобытное мышление и концепция бинарных оппозиций А. М. Золотарева // Вестник Российского экономического университета имени Г. В. Плеханова. 2013. № 6. С. 55–62.
3. Довбня Н. П. Еволюція бінарної структури простору у французькій, англійській та українській мовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня філолог. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство». Київ, 2011. 21 с.
4. Залевская А. А. Психолінгвістические исследования. Слово. Текст: Избранные труды. Москва : Гнозис, 2005. 543 с.
5. Лисий В. Єдність і боротьба протилежностей як діалектична суперечність // Вісник Львівського університету. Серія філос. 2009. № 12. С. 15–25.
6. Мартынюк Л. П. Опыт модусного моделирования концепта (на примере концепта CELEBRITY/ ЗНАМЕНИТОСТЬ, актуализированного в англоязычном газетном дискурсе) // Когниция. Коммуникация. Дискурс: междунар. сб. науч. тр. / ред. И. С. Шевченко, В. И. Карасик. Направление «Филология». 2010. № 1. 2010. С. 93–100.

7. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика. Москва: АСТ: Восток – Запад, 2007. 314 с.
8. Степанов В. В., Швачко С. О. Фреймове моделювання концептів на матеріалі паралельного корпусу паремій // Філологічні трактати. 2016. Т. 8. № 1. С. 69–78.
9. Сухомлинова Ю. А. Бинарные оппозиции в творчестве Андрея Платонова : автореф. дисс. на соиск. ученой степени канд. филолог. наук : 10.01.01 «Русская литература». Самара, 2005. 20 с.
10. Таранець В. Г. Походження поняття числа і його мовної реалізації (до витоків індоєвропейської прамови). Одеса: АстроПринт, 2000. 242 с.
11. Трубецкой Н. С. Основы фонологии / пер. с нем. А. А. Холодовича; под ред. С. Д. Кацнельсона. Москва : Аспект Пресс, 2000. 352 с.
12. Bradbury R. Fahrenheit 451. URL: <https://www.secret-satire-society.org/wp-content/uploads/2014/01/Ray-Bradbury-Fahrenheit-451.pdf> (дата звернення: 17.09.2019).
13. LeDoux J. Emotion, memory and the brain // Scientific American. 1994. Vol. 270 (6). P. 50–57.
14. LeDoux J. The emotional brain: The mysterious underpinnings of emotional life. New York: Touchstone Books, 1996. 384 p.
15. Minsky M. A Framework for Representing Knowledge // The Psychology of Computer Vision / ed. P. H. Winston. New York: McGraw-Hill, 1975. P. 211–277.
16. Wood J. D., Petriglieri G. Transcending Polarization: Beyond Binary Thinking // Transactional Analysis Journal. 2005. Vol. 35. No. 1. P. 31–39.

REFERENCES

1. Barantsev, R. G. (2005). Stanovlenie trinitarnogo myshlenija [The formation of trinitarian thinking]. Moscow – Izhevsk: NIC “Reguljarnaja i haoticheskaja dinamika”.
2. Verstin, I. S. (2013). Pervobytnoe myshlenie i koncepcija binarnyh oppozicij A. M. Zolotareva [Primitive thinking and the concept of binary oppositions by A. M. Zolotarev], Vestnik Rossijskogo jekonomicheskogo universiteta imeni G. V. Plehanova – Vestnik of the Plekhanov Russian University of Economics, 6, 55–62.
3. Dovbnia, N. P. (2011). Evolyucija binarnoyi struktury prostoru u francuzkii, anglijskii ta ukrajinskii movax : Avtoref. diss. kand. filol. nauk [Evolution of the binary structure of space in French, English and Ukrainian : Cand. philol. sci. diss. synopsis]. Kyiv (in Ukrainian).
4. Zalevskaia, A. A. (2005). Psiholingvisticheskie issledovanija. Slovo. Tekst: Izbrannye trudy [Psycholinguistic research. Word. Text: Selected Papers]. Moscow: Gnozis.
5. Lysyi, V. (2009). Yednist i borotba protylezhnostei yak dialektychna superechnist [Unity and the struggle of opposites as a dialectical contradiction], Visnyk Lvivskogo universytetu – Visnyk of Lviv University, 12, 15–25.
6. Martynyuk, L. P. (2010). Opyt modusnogo modelirovanija koncepta (na primere koncepta CELEBRITY/ ZNAMENITOST, aktualizirovannogo v anglojazychnom gazetnom diskurse) [The experience of modus concept modeling (based on the CELEBRITY / CELEBRITY concept, actualized in the English newspaper discourse)], Kognicija. Kommunikacija. Diskurs – Cognition, Communication, Discourse, 1, 93–100.
7. Popova, Z. D., Starnin, I. A. (2007). Kognitivnaja lingvistika [Cognitive Linguistics]. Moscow: ACT: Vostok.
8. Syepanov, V. V., Shvachko S. O. (2016). Freimove modeliuвання konceptiv na materialy paralelnogo korpusu paremii [Frame modeling of concepts based on the material of the parallel corpuse of paremia], Filologichni traktaty – Philological Tractates, 8 (1), 69–78.
9. Sukhomlinova, Yu. A. (2005). Binarnye oppozicii v tvorcestve Andreja Platonova : Avtoref. diss. kand. filol. nauk [Binary oppositions in the works by Andrei Platonov : Cand. philol. sci. diss. synopsis]. Samara (in Ukrainian).
10. Taranets, V. G. (2000). Pokhodzhennia ponyattya chysla i yogo movnoi realizacii (do vytokiv indoevropetskoi pramovy) [The origin of the concept of number and its linguistic realization (to the origins of Indo-European language)]. Odessa: AstroPrint.
11. Trubetskoi, N. S. (2000). Osnovy fonologii [Basics of Phonology]. Moscow: Aspect Press.
12. Bradbury, R. Fahrenheit 451 [Electronic resource]. URL: <https://www.secret-satire-society.org/wp-content/uploads/2014/01/Ray-Bradbury-Fahrenheit-451.pdf>.
13. LeDoux, J. (1994). Emotion, memory and the brain, Scientific American, 270 (6), 50–57.
14. LeDoux, J. (1994). The emotional brain: The mysterious underpinnings of emotional life. New York: Touchstone Books.
15. Minsky, M. (1975). A Framework for Representing Knowledge, The Psychology of Computer Vision. New York: McGraw-Hill, 211–277.
16. Wood, J. D., Petriglieri, G. (2005). Transcending Polarization: Beyond Binary Thinking, Transactional Analysis Journal, 35 (1), 31–39.

СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРЕ / INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Подсевак Екатерина Сергеевна – старший преподаватель кафедры английского языка факультету переводоведения Киевского национального лингвистического университета, e-mail: 29tikaol@gmail.com; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2114-4471>; GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com/citations?view_op=new_articles&hl=ru&imq=Kateryna+Podsievak#; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Kateryna_Podsievak

Podsievak Kateryna – Senior Lecturer of the Department of the English Language of Kyiv National Linguistic University, e-mail: 29tikaol@gmail.com; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2114-4471>; GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com/citations?view_op=new_articles&hl=ru&imq=Kateryna+Podsievak#; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Kateryna_Podsievak